

den mig foreliggende Opjærelse har det i de sidste 8 Aar, for hvilke der foreligger Statsregnskab, været i Gjennemsnit $4\frac{3}{4}$ Million om Aaret, naar man ikke tager Hensyn til, hvad der er anvendt paa Jernbaneanlæg. Men undersøger man, hvor stort det disponible Kasseoverskud har været i Løbet af de samme Aar, saa kommer man til et Gjennemsnitstal af mellem 3 og $3\frac{1}{2}$ Million, med andre Ord: det, at reducere Statsindtægterne med Krigsstatoldens Beløb, c. $3\frac{1}{2}$ Million, vil sige det Samme som at slaa en Streg over det hidtidige Kasseoverskud, med andre Ord, at vi derefter, ikke som i Flertallets Betænkning eller i en af Betænkningerne antydet, endvidere vil have Raad til at kunne anvende Midler til Afslag i Byrderne paa andre Steder. Sandheden er den, at, gjøre vi dette, maa vi ekstraordinært tilveiebringe Midler til Gjennemførelse af disse andre Foretagender, og vi have Intet at undvære til Vættelse i nogen anden Byrde end paa Toldomraadet. Det er Sandheden, og det er det Resultat, jeg har angivet for efter min Overbevisning at være ikke forsvareligt at komme til. Det er ganske vist, at, naar man ikke destomindre vil anvende Beløb til Gjennemførelse af kostbare Reforme, vil man have Balget imellem, om man enten vil søge Dækning gennem nye Skatter eller Fjærgelse af gamle Skatter eller ved at opspise af den tilstedeværende Kapital, men jeg anser det ene for at være ligesaa lidet ønskeligt som det Andet. — Det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 1ste Valgkreds (Schou) rettede en gjentagen Opfordring til mig om at søge tilveiebragt en Industristatistik. Jeg erkjender villig, hvilken stor Betydning det vilde have, om vi i dette Dieblit havde en paalidelig dansk Industristatistik, og at det vilde være ønskeligt, om man hurtig, saa hurtig som muligt, kunde faae Materiale samlet til Tilveiebringelsen af en saadan Statistik; men jeg har paa den anden Side ogsaa allerede tidligere udtryktelig fremhævet, at den første Betingelse derfor er den, at det statistiske Bureau forsynes med de nødvendige Arbeidskræfter for at kunne paatage sig dette uhyre omfangsrige Arbejde. — Jeg skal undlade at komme ind paa Spørgsmaalet om, hvorvidt den af Flertallet foreslaede Affattelse af § 44 i Virkeligheden er formaalstjenlig og, efter, hvad det ærede Medlem for Odense Amts 4de Valgkreds (Monrad) sidst udtalte, kan jeg ogsaa i det Væsentlige spare mig de Bemærkninger, jeg vilde have kunnet gjøre derom. En Bemærkning maa jeg endnu gjøre, og det er den, at jeg ikke er mig bevidst at have udtalt Noget om, hvorledes Landstinget

vilde stille sig overfor Toldlovsforslaget, naar det i den af Flertallet foreslaede Form blev oversendt dertil. Jeg mindes ikke at have udtalt Noget derom, ialtfald har jeg ikke havt nogen Besøielse dertil, men hvad jeg derimod har fuld Adkomst til at kunne udtale mig om, det er om Landstingets hidtidige Stilling til Toldlovsforslaget. Det ærede Ordfører bemærkede, at Landstinget havde oversendt Toldlovsforslaget til dette Thing i en saadan Skikkelse, at der endogaa kunde have været Anledning for dette Thing til at negte Forslaget videre Fremme, fordi der i Forslaget var fastholdt, at Reformen maatte gennemføres uden Offer for Statskassen. Jeg vil nu tilstaa, at det sunde og det naturlige Standpunkt at stille sig paa forekommer mig at være det, at man ikke afviser en i og for sig nyttig Reform, fordi den ikke koster Millioner. Denne Fordring om, at en nyttig Reform først maa komme tilstede, naar den kan kjøbes for Millioner, giver nærmest eller kunde gjerne give Formodning om, at det, der er Hovedsagen, er at blive af med Millionerne for Statskassen, og at det, der er det Underordnede, er at faae vedtaget en Toldreform. Det forekommer mig, at det sunde og naturlige Standpunkt ligeoverfor et saadant Reformforslag er det, at man spørger, om det er nyttigt for Samfundet eller ikke, og bevarer dette Spørgsmaal med Ja, ser jeg ikke rettere, end at det er fuldstændig uberettiget kun at ville modtage en nyttig Reform, naar den koster Penge. Mange nyttige Reforme blive afviste, fordi de koste for mange Penge, men dette er vist første Gang, at en i og for sig nyttig Reform bliver afvist, fordi den ikke koster Millioner. Saameget er jo dog klart, at, enes man ikke om Reformen, vedbliver jo den nuværende Tilstand. Det forekommer mig, at, naar man drøfter et Lovforslag, maa jo dog Udgangspunktet være det, om man opnaar en Forandring eller en Forbedring i det Nærværende ved at vedtage det Nye paa dette Gebet. Forsaavidt det skulde være Formaalet at formindste Statsindtægterne, maa jo det ærede Thing vide, at dette ligger fuldstændig udenfor dets Magt, dertil er det ikke istand; men hvad det vel er istand til, er at modfætte sig en i og for sig nyttig Reform, fordi det knytter det Vilkaar dertil, at Reformen tillige skal medføre et efter min Formening vilkaarlig grebet Tal af Millioner i Nedgang af Statsindtægterne. Altsaa, Landstingets Stilling ligeoverfor det af Regjeringen forelagte Forslag forekommer mig nødvendigvis at maatte være den, at det undersøger Lovforslaget i sin Helhed i alle Detailler, hvorvidt der igennem